

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — — — — — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — — — — — JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — — — —
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

VZROKI GOSPODARSKE KRIZE

Vzrok gospodarske krize ni izprememba državnih mej, temveč pomanjkljivo mednarodno sodelovanje

Bukarešta, 21. dec. Tukajšnji demokratski dnevnik »Lupta« (Borba) je te dni objavil desetletnico svojega obstoja s posebno jubilejno številko, v kateri so objavili svoje prispevke razni ugledni politiki in državniki iz Rumunije in inozemstva. Poleg drugih je objavil tudi češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš članek pod naslovom »Pot k mednarodnemu sodelovanju«, v katerem navaja predvsem glavne vzroke svetovne gospodarske krize, ki se kažejo v raznih državah na razne načine. Minister dr. Beneš naglašja, da se naziranje gospodarskih strokovnjakov o njenih vzrokih razlikujejo po tem, katerim čimteljem pripisujejo večjo važnost. Kljub temu se vsi strinjajo, da gre za krizo splošnih svetovnih razmer. Čeprav imajo razni pojavi gospodarske stiske svoje krajevne vzroke, vendar pa je treba iskati njen glavni vzrok v splošnem razvoju gospodarstva po vojni. Dr. Beneš navaja nadprodukcijo v povojni dobi restavracije, izžubno trga v Rusiji, na

Kitajskem, v Indiji, kakor tudi druge pogosto navajane razloge, vpliv finančnega položaja, ki je nastal zaradi zadolženosti in vojnih reparacij, psihološki vpliv političnega vznemirjenja itd., ter pravi, da se moramo s tem tomačenjem sicer strinjati, nihče na se ne more strinjati s teorijo, da je do svetovne gospodarske stiske došlo zaradi teritorialnih izprememb, izvršenih z mirovnimi pogodbami. Te teorije v ostalem ne brani noben resen gospodarski strokovnjak. Do teritorialnih izprememb je v glavnem došlo samo v srednji in vzhodni Evropi; dočim je gospodarska kriza objela ves svet in najbolj pogodila države, ki niso doživele teritorialnih izprememb, kakor n. pr. Anglijo ter Združene države Severne Amerike. Končno bi bilo potrebno postaviti vprašanje, ali ne bi ta kriza zadela Avstro-Ogrsko prav tako hudo, kakor je sedaj zadela države naslednice? Kaj bi bilo pri resni analizi vprašanja mogoče odgovoriti tudi

na to, kakšna bi bila kriza, večja ali manjša, če bi se nove meje določile 10 km bolj proti severu ali proti jugu in če bi ena ali druga država dobila par milijonov prebivalcev več ali manj? Ako bi se proučilo vsako izmed teh vprašanj, bi se morala umakniti trditve, da je izprememba mej vzrok krize. Sedanje krize ni izvala izprememba mej in zato tudi nova izprememba mej ne more dovesti do likvidacije ali omilitja gospodarske krize. Na koncu svojega članka poudarja zunanji minister dr. Beneš dejstvo, da se posamezni narodi zapirajo pred drugimi ter skušajo doseči gospodarsko samostojnost, pri čemer naglašja, da ni in ne more biti drugega izhoda iz krize, kakor povratek na pot, ki se je že prej pripravljala in ki jo predstavlja mednarodno sodelovanje. Omogočenje gospodarstva, ki se upravlja po načrtu, izdelanem na podlagi mednarodnega sporazuma o produkciji v državnem, evropskem in svetovnem okvirju.

Praznik našega zimskega sporta

Včeraj je bil svečano odprt smučarski dom SK Ilirije, prvi v naši državi

Ljubljana, 21. decembra. Naš in z njim ves prelepi jugoslovanski beli sport je praznoval včeraj svoj največji praznik. V prekrasni dolini, komaj četrte ure hoda od železniške postaje Rateče, v romantični Slatni je otvorila z razvojem vsega našega sporta gotovo najzaslužnejša SK Ilirija svoj smučarski dom, prvi moderno opremljeno smučarsko postojanko v naši državi. Velike množice smučarjev in njihovih prijateljev so pohitele včeraj pod mogočni Jalovec, da prisostvujejo tej veličastni sportni manifestaciji. Ze v soboto

golega idealizma in ljubezni do napredka tudi v najtežjih časih tako nesebično in agilno deluje na sportnem polju? V svojem obširnem govoru je ing. Koudelka povedal, kako je bila sprožena in uresničena misel zgraditi smučarski dom. Za njim so govorili predsednik SK Ilirije dr. Milan Dular, predsednik JZSS dr. Ivo Pirc, predsednik SSS dr. Hadži, zastopnik banske uprave g. dr. Lenarčič, za zimsko sportni podsavez g. Gnidovec, rateški župan g. Findbach, rateški šolski vodja g. Pečar, zastopnik direkcije državnih železnic

popoldne so se napotili mnogi smučarji v Planico, v nedeljo zjutraj se jih je pa zbralo za cel poseben vlak in ko je prirnila z zelenjem in zastavicami okrašena lokomotiva na našo skromno obmojno postajo polne vagona smučarjev na čelu s funkcijonarji SK Ilirije, so jih sprejeli domačini s četo gasilcev in gasilskih praporov ter s slavloložkom z napisom: Pozdravljeni! tako pristrčno, kakor zna le naš gorenski človek.

Pred uradno otvoritvijo je bila v krasni jedilnici novega smučarskega doma maša, ki jo je daroval kanonik g. Šiška. Potem so pa odšli smučarji pred svoj pomeni dom, kjer jih je prvi pozdravil in nagovoril načelnik smučarske sekcije in glavni vodja gradbenih del ing. Koudelka. Pozdravil je odlične goste, predstavnik banske uprave in sreskega načelnika v Radovljici g. dr. Lenarčiča, zastopnika komandanta dravske divizije generalštabnega kapitana g. Mikliča, predsednika SSS in podbana savske banovine g. St. Hadžija, zastopnika JZSS predsednika dr. Pirca in podpredsednika dr. Pavlina ter polkovnika Ožogoviča, zastopnika žrte krize državnih železnih v Ljubljani viš. kontrolorja Berčeta, zastopnika ljubljanskega ZP in smučarskega kluba Ljubljane g. Gnidovca, delegata JZSS g. Pečarja, višnje zastopnik sportnih klubov iz Ljubljane, Trbovelj, Kranja, Bleda, Bohinja, Mojstrane in Zagreba, zastopnika SPD dr. Vrtačnika, župana občine Rateče g. Findbacha, domačega župnika Lavtižarja ter zastopnike tiska. Morda ni samo naključje hotelo, da je prisostvoval otvoritvi podban sosedne banovine g. dr. Hadži. Ali bi se ne mogli predstavniki naših oblasti malo bolj zanimati za prizadevanje naše mladine, ki iz

g. Berce, zastopnik SPD dr. Vrtačnik in domači župnik duhovni svetnik g. Lavtižar. Končno se je ing. Koudelka ponovno zahvalil udeležencem, potem se je pa vrnil ogled in skupno kosilo, ki ga je priznalo spretnostjo pripravil oskrbnik g. Bitenc.

Ta čas je bilo pa že startalo 50 tekmovalcev - udeležencev otvoritvene vztrajnostne smučarske tekme. Prvi je prispel na cilj g. Jože Janša (Ilirija) v času 30:02, drugi Albin Jakopič (SK Dovje-Mojstrana) v času 30:33 in tretji Avgust Jakopič (Smučarski klub Ljubljana) v času 31:20. Vsi trije so prejeli darila in si-ker prvi lep srebrni pokal s spominskim napisom, drugi lep plaketo, tretji pa sliko smučarskega doma. S tem je bil program otvoritve izčrpan.

Ing. Koudelka je po uradni otvoritvi razkazal gostom dom, ki prav nič ne zaostaja za smučarskimi postojankami v Švici. Velika in gotovo glavna prednost doma je v centralni kurjavi, ki jo zna v polni meri ceniti in oceniti vsak, kdor je bil kdaj pozimi v planinski koči. Posebno smučarju je prijetno, če si lahko po smučanju odpočije v topli sobi. Vsi prostori doma so enakomerno segreti, povsod je tako toplo, da človek lahko sedi tudi brez suknjice, ne da bi se mu bilo treba bati, da bi se prehladil. In odlikuje se dom tudi v tem, da je tako solidno zgrajen, da ni nikjer niti najmanjšega prepriha, odnose pa da nikjer burja ne pihajo skozi stene. Razdelitev sob in drugih prostorov je naravnost idealna, prostor je tako racionalno izrabiljen, da bolj ne more biti. Za udobnost je poskrbljeno v največji meri. Nedvomno bo dom v veliki meri pripomogel, da se bo smučarstvo pri nas močno razmahnilo in da bomo lahko tudi na tem polju uspešno tekmovali z drugimi narodi. Iliriji gre vse priznanje.

Sodelovanje agrarnih držav

Poljski minister za kmetijstvo o sofijskem agrarnem kongresu — Ratifikacija konvencije o ustanovitvi mednarodne družbe za kmetijski agrarni kredit

Varšava, 21. decembra. AA. Minister za kmetijstvo Poljski je ob povratku s konferencie agrarnih držav v Sofiji podal novinarjem izjavo o uspehih te konferencie, da so popolnoma v skladu s tezami, ki so jih udeležene države postavile sporazumno. Vse države se zavedajo, da morajo poljedelske države enotno nastopati in se razširiti medsebojno sodelovanje. Vse poljedelske države se zavedajo, da bi bile gospodarsko prebiske, če bi nastopale vsaka zase v obrambo svojih posebnih interesov, če pa so združene, predstavljajo veliko silo. Industrijske države, je nadaljeval Poljski, bodo kaj kmalu prišle na našet vprašanje izvoza svojih industrijskih izdelkov v poljedelske države, katerih kupna sila je sedaj na umeten način padla. Varšava, 21. dec. AA. Ministri svet je na sobotni seji sprejel zakonski načrt o

ratifikaciji konvencije glede ustanovitve mednarodne družbe za kmetijski hipotekarni kredit, ki je bila podpisana 21. maja t. l. v Zenevi. Ta zakonski načrt je bil takoj predložen Sejmu, ki bo o njem razpravljal že v začetku januarja prihodnjega leta. Bukarešta, 21. dec. Zbornica je sprejela zakonski načrt o ratifikaciji v Zenevi podpisane konvencije glede ustanovitve mednarodne družbe za kmetijske hipotekarne kredite.

Povratek ministra dr. Kramerja v Beograd

Beograd, 21. dec. M. Davi so je vrnil v Beograd minister za gradbo dr. Albert Kramelj.

KID ne bo ustavila obratovanja

Odpuščenih bo samo 100—150 delavcev — Pogajanja o skrajšanju delovnega časa

Jesenice, 21. decembra. Z nestrpnostjo in razumljivim strahom je delavstvo pričakovalo božičnih praznikov, ker mu je bilo odpovedano in bi bilo ostalo baš na sveti večer brez zaslužka. Po prizadevanju najodličnejših predstavnikov naše javnosti in z uvidevnostjo vodstva KID samega, se je pa posrečilo v zadnjem hipu najti vsaj za prvo silo zadovoljiv izhod iz kritičnega položaja, ki bo z njim gotovo jeseniško delavstvo zadovoljno, saj tudi ono vpošteva delanski položaj in se dobro zaveda, kako težko krizo preživlja vse naše in sploh svetovno gospodarstvo.

Danes se je namreč po Jesenicah razširila radostna vest, da KID dela v svojih tovarnah ne bo ustavila, temveč da se bo tudi po 24. decembru delalo. Ie v neznatno skrajšanem obsegu. Odpuščenih bo samo 100 do 150 delavcev, kar za celokupno število v tovarnah in drugih napravah KID zaposlenega delavstva ni posebno mnogo, čeprav bo tudi ta udarec za prizadete delavce zelo težak.

Pač pa je podjetje zaenkrat primorano seči po skrajšanju delovnega časa.

Zdaj se vrše pogajanja med podjetjem in zastopniki delavstva glede vprašanja, za koliko naj se delovni čas skrajša. Sprožena je bila misel, naj bi delali delavci samo 6 ur dnevno. Ti ukrepi so pa samo začasni in če se v doglednem času položaj železne industrije ne bo zboljšal, bo moralo podjetje seveda misliti na radikalnejše ukrepe. Katastrofo, ki postane preli ali slei neizogibna, če ne bo temeljitega preokreta v železni industriji, ki ga pa ni pričakovati, bi bilo pač mogoče preprečiti samo z večji krediti KID in pa z omejitvijo ali prepovedjo uvoza železnih izdelkov.

Včeraj je bil na Jesenicah velik shod delavstva, na katerem se je zbralo okrog 1600 delavcev. Sprejeta je bila resolucija, ki delavstvo v nji zahteva prepoved kartelnih pogodb, ki so izsiljene, nadalje uvedbo podbor za brezposelne v podjetjih, kjer so bratovski skladnice, in pa uvedbo 40urnega dela na teden v težki železni industriji, ne da bi se znižale sedanje delavske mezde.

Kralj in kraljica v Parizu

Francoski tisk spremlja z velikimi simpatijami bivanje našega kraljevskega para v prestolnici

Pariz, 21. decembra. AA. »Journal« piše pod naslovom »Dan jugoslovenskih suverenov v Parizu«:

Kralj Aleksander je za bivanje v Parizu dosti jasno pokazal, da ni poseben prijatelj uradnih ceremonij. V soboto je kralj Aleksander lahko občutil zadovoljstvo, kakršno zelo redko doživi vladarji. Vozil se je namreč po Parizu, ne da bi ga bil kdo spoznal. Bil je v družbi le majhnega števila intimnih prijateljev in si na tej avtomobilski vožnji ogledal nekatere dele Pariza, ki jih še ni poznal ali pa so mu bili le malo znani, zlasti tisti del Pariza okoli Dauphinskih vrat. Tamkajšnje moderne zgradbe so mu zelo ugajale. Tudi Quartier Latin si je kralj ogledal.

V Latinski četrti se je Nj. Vel. kralj dolgo pomudil, nato pa si je ogledal pariško univerzitetno mesto na bulvarju Jourdanu. Nj. Vel. kralj si je z zanimanjem ogledal tamkajšnje zgradbe in pri tem pokazal svoj veliki umetniški čut, ko je občudoval posamezne zgradbe. Pri tem je izrazil željo, naj bi tudi Jugoslavija zavzela mesto, ki ji pripada v tem velikem organizmu univerzitetne mladine. Izjavil je, da bo tudi jugoslovenska zastava kmalu zapopolnila v tem vseučiliškem delu Pariza.

Ob 10.30 se je Nj. Vel. kralj vrnil v osrje mesta, stopil blizu cerkve sv. Avguština iz avtomobila ter po odšel čez velike bulvarje. Pri tem so kralja zelo zanimale majhne barake, ki jih postavljajo po pariških ulicah za novo leto. Vlada je s posebnim navdušenjem opazoval novo arhitekturo Pariza, bulvar Hausmann, ki so ga čelo

nedavno izročili prometu in ki ga je Nj. Vel. kralj to pot prvič videl.

Ko se je ob 11.30 Nj. Vel. kralj vrnil v hotel na Vendomskega trgu, je sprejel maršala Francheta d'Esperaya in se z njim pogovarjal do poldneva. Po kosilu sta Nj. Vel. kralj in kraljica napravila izlet iz francoske prestolnice in obiskala nekatere osebne prijatelje.

Danes bosta jugoslovenski kralj in kraljica gosta predsednika republike Doumera. Beograd, 21. decembra. AA. O priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja je poslanec predstojnik vlade in notranji minister Peter Živković Nj. Vel. kralju brzojavno čestitko v imenu vlade. Nj. Vel. kralj se je predstojniku vlade Živkoviću za čestitke brzojavno zahvalil. Brzojavka Nj. Vel. kralja se glasi:

Petru Živkoviću, predstojniku ministrskega sveta, Beograd: Vam in članom kr. vlade se prisočno zahvaljujem za čestitke. — Aleksander.

Tretja žrtev izgradov v Voitsbergu
Dunaj, 21. dec. Kot tretja žrtev izgradov v Voitsbergu je včeraj podlegel požarom narodni socialist Andrej Krawagner.

Požar uničil velik parnik
Newport News (Virginija), 21. dec. Veliki parnik »Segovia«, ki so ga gradili v ladjedelnici, je popolnoma pogorel. Škoda znaša 35 milijona dolarjev.

Grozna smrt v plamenih
London, 21. dec. Pri požaru v hiši v Liverpoolu so našli smrt neke vdove z dvema otrokoma in neko mlado dekle.

Mirosljubnost Francije

Pariz, 21. dec. Ob priliki proslave jubileja ministra za žrakovništvo Dumesnila je imel predsednik vlade Laval govor, v katerem je poudarjal, da bo Francija na konferenci vlad izjavila, da se more položaj Nemčije upoštevati le za čisto gospodarske krize. Poudarjal je, da bodo zastopniki Francije pokazali na konferenci pravi obraz mirosljubne Francije, ki sovraži vojno. Mi ne gojimo nobenih namenov po kakršni vladi, je dejal Laval, ker uporabljamo vojaške kredite le za defenzivne svrhe. Pri nas se ni nikdar mladina v svoji celoti vzgajala v agresivnem vojaškem duhu.

Razorožitvena konferenca ne bo odgodena

Pariz, 21. dec. »New York Herald« poroča iz Zeneve, da je Henderson kot predsednik bližnje razorožitvene konference izjavil, da o njeni odgovornosti ne more biti govora in da se bo v kratkem sestal v Londonu z generalnim tajnikom Društva narodov Ericom Drummondom zaradi določitve podrobnega programa za to konferenco. Razorožitvena konferenca se bo v Zenevi sestala dne 2. februarja.

Uvoz železniških pragov v Francijo

Pariz, 21. decembra. AA. Senat je v soboto pričel debato o uvozu lesenih železniških pragov iz inozemstva. Nekateri govorniki so se izjavili proti naročanju lesenih železniških pragov iz inozemstva, kakor so to storile francoske železniške družbe. Po intervenciji predsednika vlade Laval je senat z dviganjem rok sprejel predlog vlade za prehod na dnevni red. Vlada je na ta predlog vezala vprašanja zaupnice. Predlog vlade pravi, da železniške družbe ne smejo kupovati zunaj Francije lesenih pragov po višji ceni, nego jo je odobrila vlada. Nadalje prepoveduje uvoz v Francijo ali ocarinjenje 400.000 železniških pragov, ki se nahajajo nezacinjeno v carinskih skladiščih.

Spor zaradi ponesrečenega ruskega parnika

Carigrad, 21. dec. Pred Smirno je pred dnevi nasel na plitvino ruski parnik »Illic«, zaradi katerega je sedaj nastal spor med Turčijo in rusko vlado. Kapitan parnika je namreč odklonil pomoč turškega parnika pri reševanju ladje ter je zahteval pomoč ruskega parnika. Zaradi tega spora obstoji nevarnost, da se bo parnik »Illic« popolnoma potopil.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2263.74 — 2279.53.
Bruselj 782.76 — 785.12, Curih 1097.85 — 1101.15, London 187.01 — 194.51, New York 5604.43 — 5621.43, Pariz 221.41 — 222.07, Praha 166.59 — 167.09, Trst 282.87 — 288.87.
INOZEMSKÉ BORZE
Curih, 21. decembra. Beograd 9.05, Pariz 20.17, London 17.3750, New York 512.50, Bruselj 71.30, Milao 26, Madrid 43.40, Amsterdam 206, Berlin 121.25, Solila 3.71, Praha 15.1750, Varšava 57.50, Bukarešta 3.07.

Ali si želite vodnikove družbe?

Božična umetnostna razstava

Hvalevredna akcija podjetnega A. Kosa, ki je pomagal našim umetnikom iz bede

Ljubljana, 21. decembra. Že od nekdaj po vsem svetu tožijo umetniki o slabih razmerah, posebno upravičeno so pa te tožbe pri nas. Mi namreč med umetniki in občinstvom nimamo drugih posredovalcev kakor razstave in časopise, zlasti nam pa manjka umetnostne trgovine, ki je pri drugih narodih silno razvita in dviga umetninam cene z vsemi mogočimi pripomočki in speculacijami. Ta pri velikih kulturnih narodih zelo razširjena trgovina daje umetnikom največ kruha in, kadar se le količinsko potrudijo, mu ni treba živeti v pomanjkanju, čeprav je konkurenca ogromna in trgovina zaradi speculacij večkrat tudi krivična.

Tudi v Ljubljani smo imeli že več poskusov, da bi bili uvedli trgovino z umetninami, in celo umetniki sami so ustanovili že tako trgovino, pa so kljub temu vse izgubili. Zato pa pozdravljamo stremeljenje podjetnega A. Kosa, ki je stopil v stik z vsemi našimi umetniki in se mu je posrečilo, da se njegova posredovalnica med umetniki in občinstvom prav krepko razvija. Nasproti magistrata v veži hiše št. 25 je imel že nekaj let razstavo, kjer so visela tudi dela naših najodličnejših slikarjev. Galerija v veži sama je bila sicer silno skromna, na drugi strani pa pretresljiva slika razmer naših umetnikov. Nikjer drugje se ni tako jasno videlo, kakor v tej veži, da je naš umetnik v resnici le Aleš pod stopnicami.

Te dni je pa g. Kos prijel uboga Aleša pod roko in ga peljal po stopnicah v prav lepo stanovanje, kjer je bil prej modni atelej Miss. V vedni zvezi z vsemi našimi slikarji in kiparji je g. Kos uspel razpečati po deželi in po Ljubljani toliko slik, da se nobena akcija v podporo našim umetnikom ni imela toliko pozitivnih uspehov kakor njegova. Po vzgledu nekaterih naših literatov so tudi nekateri naši umetniki morali s svojimi deli krošnjati od hiše do hiše, kar pa ni bilo v smrti o njim, temveč naši kulturi. Sedaj teh poniževalnih potov umetnikom ni več treba, ker so jim na razpolago spretni potniki, ki razpečajo po banovini mnogo več umetnin, kakor je mogoče soditi tudi najbolj optimističnemu prijatelju naše umetnosti in poznavalcu naših ljudi. Zato upravičeno trdimo, da ima od podjetja g. A. Kosa korist vsa naša kultura, našim umetnikom pa po njegovi zaslugi ni treba več stradati.

Po vseh večjih mestih sveta so pred božičem največje umetnostne razstave, le naš Jakopičev paviljon je zaprt. Slabo znamenje! Zopet nas je rešil g. Kos sramote, ker je otvoril v svojih novih lokalih prav veliko in lepo razstavo umetnin najodličnejših naših slikarjev in kiparjev. Vsakdo si lahko razstavo ogleda brez vstopnine in izbere po svojem okusu karkoli želi, da si okraši svoj dom. Na vseh razstavljenih delih so zabeležena imena mojstrov in pa tudi cene, da prijatelj umetnosti brez izpraševanja pri blagajni lahko izbira tudi po merah svojega žepa.

Rihard Jakopič je razstavil svojo veliko pastelno skico »Beguncev« za mestno hišo na Jegličevi cesti, karakteristične »Sipine« in dva »Kamnitnika«, ki spadata med njegova najboljša in najznačilnejša dela. Matija Jama ima fino prečiščene »Slapove na Plitvičkih jezerih«, majhen »Bled« in še nekaj manjših stvari, da si dela tega velikega umetnika lahko nabavi vsakdo. Vse razstavi pa dominira prekrasna Sternova kopija dela slavnega Kremser-Schmidtovega »Ogledanja sv. Rozale iz Velesevega«. Čudovito delo je mojster Stern kopiral z največjim spoštovanjem velike umetnine in tako ustvaril novo veliko umetnino, ki popolnoma odgovarja slavnemu originalu. Ivan Vavpotič je izvrstno naslikal novo »Ljubljano«, kjer se v večerni zarji žari že tudi ponosni nebatičnik. Ljubljancem bo pa razveselil tudi s sijajnim »Tivoliskim gozdom«, »Trnovskim pristanom«, a vse prijatelje naših prijaznih holmcev in gričkov s »Sv. Ano pri Rogški Slatini«. Ne manj naše dame, temveč tudi najbolj izbirni gospodje bodo zopet obdivovali apartne »Kakteje«, delikatno elegantne »Jesenske astre«, bohotni »Amarilise« in dekorativne »Cinje«, ki jih zna Anica Zupančeva slikati kakor pri nas nikdo drugi. Pri ljubljani Maksim Gaspari razstavlja kar dve domači »Madonne«, efektno dekorativna pendants »Trgatev« in »Pomlad«, sijajno »Mlado Bredo«, ki obkazuje svojo lepoto v ogledalu, idiličnega »Kraškega pastirja« z ovčicami ter veselega »Sejmarja«, ki se pozimi vrača domov s cvilečim puijskom. Teh Gasparjevih stvari na sveti večer gotovo ne bo več na razstavi, saj je bila ena »Madonna« že prodana ob otvoritvi razstave. Hinko Smrekar ne vznjuba več smeja s karikaturnimi, temveč prijetno kramlja in pripoveduje pravljice, ki jih poslušajo radi tudi stari otroci. Razstavil je veliko kompozicijo »Babica s palčico«, lotil se je pa tudi življenja našega naroda in je prav dobro naslikal »Kosce« in veliko »Malico ob košnji«, še bolj so se mu pa posrečili otroci, ki opazujejo zelenega kuščarja in hujskajo razjarjene peteline na boj. Med najmočnejšimi slikarji na razstavi je Albert Sirk, slikar našega morja in južnih krajev. Njegove sijajne »Ribice« smatramo za skico velike freske, krepke so njegovi pogledi iz Skoplja, a njegove marine se lahko merijo tudi z najboljšimi inozemskimi deli. Celo Ferdo Vesela imamo na razstavi, kjer vidimo njegovega vsestranskega izvrstnega »Starca« iz umetnikovega zgodnjega časa. Tudi

Fran Tratnik je zastopan s karakterističnim »Poprsjem dame«, Pavlovec pa z značilnim »Gozdičkom«. Večkrat smo v zadregi, ker naš slikarji slikajo malo nabožnih slik, zato naj si pa predvsem neveste pogledajo Cudermanovo kopijo »Madonne«, ki njen dragoceni original visi v riznici stolne cerkve v Pragi. Madonna na zlatem ozadju je tudi kot kopija pravi dragulj, ki bi se sijajno prilegal tudi najmodernejšim interjerjem. Olaf Globočnik je razen monumentalnega »Kosca« razstavil pisani »Ples« in več slikanih prav zabavnih karikatur Božidar Jakac ima razen pastelov iz Tunisa tudi več pastelov

Trije umestni in važni predlogi

Glede dajatev avtobusnih podjetij, upoštevanja zimskega sporta pri gorenjskih vlakih in Dolenjske pri železniškem potniškem prometu

Ljubljana, 21. decembra. Na sobotni plenarni seji Zbornice za TOI je bilo pred zaključkom vloženih več samostojnih predlogov. O nekaterih smo že poročali, tri pa priobčujemo danes. Zbornični član g. Ivan Vrečar je vložil samostojni predlog glede dajatev avtobusnih podjetij. Predlog se glasi:

Avtobusna podjetja v naši banovini so postala v zadnjem času važno prometno sredstvo, ki poleg tega v izdatni meri pospešuje naš turistični promet. V celoti imamo v naši banovini 60 avtobusnih podjetij, ki obratujejo s 150 avtobusi. V ta podjetja vloženi kapital predstavljajo za naše razmere ogromno vsoto 30 milijonov Din. Žal da je rentabilnosta te ogromne vsote bila že v početku minimalna, tekem časa je pa popolnoma izginila, ker se avtobusnim podjetjem nalagajo tako bremena, da za amortizacijo svojih vozov, ki se od dne do dne bolj izrabljajo, niti misliti ne morejo, ampak še komaj pokrivajo tekoče režijske izdatke.

Vzdrževalni in obratovalni stroški za en avtobus znašajo na leto po natančnih kalkulacijah Din 195.019.—, če ne računamo javnih dajatev, ki so ogromne.

Avtobusna podjetja morajo že ob uvozu plačati na avtobuse na carini in drugih dajatvah približno 25 odstotkov od vrednosti voza. To je enkratna dajatev, kateri se pa pozneje pridružijo periodične dajatve: trošarina na bencin, trošarina na pneumatiko, davščina na motorna vozila, taksa na šoferske legitimacije in 10 odstotni prispevek od vozniških kart za porabo cest. Posebno težko obkazuje avtobusna podjetja dajatev za porabo cest, ker morajo to davščino samo oni plačevati, dočim ta dajatev ne zadene istočasno tudi ostalega avtomobilnega prometa. Vse te dajatve znašajo na leto za en voz približno 4.734.— Din, skupaj z vzdrževalnimi stroški torej Din 239.753.—. Vendar pa pri tem amortizacija in stroški za nepredvidene defekte niso vračunjeni.

Prejemniki avtobusnih podjetij niso z režijskimi stroški v nobenem pravem razmerju. Val gospodarske krize je prejemke tako izdatno znižal, da danes v naši banovini ni niti enega avtobusnega podjetja, ki bi bilo še aktivno.

Kritičen položaj avtobusnih podjetij, ki so postali neobhodno potrebni in za gospodarstvo jako koristno moderno prometno sredstvo, nam nalaga dolžnost, da se zavzamemo za njihov nadaljnji obstoj.

Predlagam: Zbornica se obrni na banko upravo z nujno prošnjo, da nujno prouči težave avtobusnih podjetij, katere mu povzročajo javne dajatve in da jih vsaj toliko zniža, da bo mogoče amortiziranje vloženega glavnice.

Zbornični član g. Lavtižar Josip je vložil samostojni predlog glede vpoštevanja zimskega sporta pri vozniških redih in potniških tarifah za Gorenjsko ob nedeljah in praznikih. Njegov predlog se glasi:

Po pravici se gornja Savska dolina lahko naziva za edino središče zimskega smučarskega sporta v Jugoslaviji. Zimski sport pa je jako važen faktor v pospeševanju turističnega prometa, od katerega je ves gornji del savske doline gospodarsko odvisen. Če pa hočemo, da se ta sport tembolj propagira in pospešuje, potem je neobhodno potrebno, da se zboljša oziroma izpopolni železniški vozni red za zimske mesece, kakor tudi, da se za izletniške vlake uvede polovična tarifa do Rateče-Planice.

Radi tega prosim visoko zbornico, da osvoji sledeči predlog: Železniška uprava naj odredi, da bo v zimskih mesecih od 15. decembra do 15. marca vozil iz Ljubljane na Jesenice ob nedeljah in praznikih izletniški vlak na ta način, da bi odhajal iz Ljubljane okrog 5 ure zjutraj in bi prišel na Jesenice okrog 6 ure; na Jesenicah naj bi imel priključek na mešani vlak 8662, ki odhaja iz Jesenic ob 6.15 proti Kranjski gori. Ta mešanec naj bi vozil ob nedeljah in praznikih kot osebni vlak, tovore pa naj bi pustil za v ponedeljek, in tako bi lahko privozil v Planico že okrog 7. Na ta način bi prišli vsi smučarji na svoj račun in bi se jim ne bilo treba že dan poprej voziti iz Ljubljane, plačevati prenočišča in kar je s tem v zvezi, kajti vlak 8612 pride v Rateče-Planico šele ob 11.36. Za vožnjo z izletniškimi vlaki naj bi bila uvedena polovična tarifa do Rateče-Planice.

Predlog zborničnega člana g. Kastel-

iz Kandije in okolice Novega mesta, Zupan pa prav dobro »Gospo Sveto« ter več manjših stvari s Koroške in Savinjske doline, a Klemenčič Fran je razstavil celo vrsto priljubljenih motivov iz okolice Ljubljane. Avgusta in Henrika Santele sta poslali svoja najboljša »Tihožitja« in tudi neznana Mida Piščančeva je prav dobro zastopana. Srečko Magolič s svojimi motivi iz Ljubljane dokazuje, da je še vedno mlad, inčiostrinam pa nudi serijo elegantnih monotipij Ljubljane, Trbovelj, Bohinjskega jezera, Triglava itd. Prav posebno se odlikuje France Košir s svojimi akvareli iz skorje Loke, a Čargove ribe še vsakdo ceni za izvrstne, znan je pa tudi Milčev kot dekorativni slikar. Aranžma razstave pokrivajo kipi Lojzeta Dolinarja in plastična dela Franceta Goršeta, ki je s svojo zadnjo razstavo tako naglo zaslovel.

Božična razstava na Mestnem trgu je torej tudi s kritičnega stališča prav lepa revija naše umetnosti.

Edmunda glede vpoštevanja Dolenjske pri železniškem potniškem prometu se pa glasi:

Kar se tiče železniškega potniškega prometa in železniških zvez, se mora resnici na ljubo priznati, da je Dolenjska v primeri z drugimi deli naše banovine jako zapostavljena. Dolenjska ima tudi svoje naravne lepote, ki bi si jih marsikdo rad ogledal. To mu je pa nemogoče, ker pride prvi vlak iz Ljubljane v Novo mesto šele ob 10. in odhaja zadnji vlak iz Novega mesta v Ljubljano že ob 6. zvečer. Tudi zveze z vlakmi, ki prihajajo iz Štajerske, Gorenjske in Notranjske so za Dolenjsko zelo neugodne, ker morajo potniki iz Dolenjske čakati v Ljubljani po cele ure, pa tudi po celo noč, predno dobe priključek za Novo mesto.

Radi tega predlagam, da sklene visoka zbornica izposlovati na merodajnem mestu, da se uvede zlasti v poletnem času nov vlak, ki bi iz Ljubljane prihajal v Novo mesto ob 8. zjutraj in se vračal iz Novega mesta ob 8. zvečer.

Dalje je zvezo z vlakmi, ki prihajajo iz Štajerske, Gorenjske in Notranjske tako urediti, da bodo imeli potniki iz Dolenjske takoj priključek na dolenjski vlak.

Smrt starega litijskega originala

Litija, 19. decembra.

Te dni je umrl v Litiji France Ramor, star nad 70 let. Ramor je bil v mladih letih zaposlen v raznih tovarnah in obratih med drugim je bil tudi mazač v tukajšnji predilnici. Mazal je stroje in je pomagal v strnjici. Kasneje je bil surejet v občinski svet, na stara leta pa je postal občinski urožec. Preživljal se je z malenkostno pokojnino, nekaj pa je prejemal iz podporenega sklada Jugoslovanske gasilske zveze. Ramor je bil namreč v svojih krepkejših letih prav vnet član vojske sv. Florjana in gasilstvo se ga je spomnilo v času, ko je bil podpore zelo potreben.

Čeprav betežen občinski ubožec, pa je imel pogreb, kakor smo ga pri nas le redko vajeni. Gasilci so ga spremlili na zadnji poti v zelo častnem številu, zlasti je pokazala tovarištvo navzočnost naše mlade gasilske goble, ki ga je spremlila gori na Frtico k večnemu počitku. V slovo mu je spregovoril gasilski načelnik g. Mile Koprivnikar, ki je podčrtal pokojnikovo gasilsko zavednost in je stavil Ramorja v tem pogledu vsem Litijčanom za vzgled.

Z Ramorjevo smrtjo je izginil s cest star original. Možakar, ki je dosledno nosil policijski in se je zahvaljeval vsakomur za dar z značilno frazo: »Častna lepa hvala!« ... bodo ohranili v prijaznem spominu zlasti naši starejši tržani, ki vedo mnogo prigod iz njegovega pisane življenja.

Pomožna akcija

Okrajni načelniki (ubožni očetle) bodo popisovali podpore potrebne v ponedeljek, torek in sredo, to je 21., 22. in 23. t. m., na naslednjih krajih:

- 1.) za poljanjski okraj v pisarni Pogrebnega zavoda na Ambroževem trgu 7 okrajna načelnika gg. Regger Fran in Rozman Ivan od 15. do 17.;
- 2.) za notranje mesto mestni socijalno-politični urad od 17. do 18. okrajni načelnik g. Starnad Rudolf;
- 3.) za šentjakobski okraj do karlovskega mostu, Stari trg 1. od 13. do 15. okrajna načelnika gg. Olup Josip in Daks Ivan, južno od karlovskega mostu, Dolenjska cesta 52 (čas določi okrajni načelnik g. Fran Barlič sam);
- 4.) za Krakovo - Trnovo, Cerkljeva ulica 21, otroški vrtec, od 17.—18. gg. okrajna načelnika Vehar Ismarč in Zirkelbach Henrik;
- 5.) za dvorakiški okraj: a) Gospodarska cesta 13, vrata 16, od 13. do 15. gg. okrajni načelnik Legat Valentin; b) Borštnikov trg 1 (Dvorska knjižnica) od 17. do 18. okrajna načelnika gg. Urbančič Karel in Potokar Alojz; c) Vošnjakova cesta 19 od 16. do 17. okrajni načelnik g. Gayer Rudolf;
- 6.) za šentpeterski okraj: a) Šola na Ledini od 13. do 15. gg. okrajna načelnika Jeglič - Nepomuk in Gregor Anton; b) Blagajne Jamko, Čedjaka ulica 13, za artijerijevsko vojašnico od 13. do 15. gg. okrajna načelnika gg. Urbančič Karel in Potokar Alojz; c) Vošnjakova cesta 19 od 16. do 17. okrajni načelnik g. Gayer Rudolf;
- 7.) za vodmatalski okraj, Ravnikarjeva ulica 15 (čas določi okrajni načelnik g. Štebot sam);

8.) za Barje, Ižanska cesta 40, šola (čas določi g. okrajni načelnik Gregar Tit sam);

9.) Spodnja Siska: a) Srebka ulica 7, od 13. do 15. okrajni načelnik Mrak Ivan; b) Jansheva ulica 11, Reiner Josip od 13. do 15.; c) Černetova ulica 3 (čas določi okrajni načelnik Mlakar sam).

„Slovenski Narod“ je edini list

ki izide še popoldne pred svetim večerom, nato bo pa božična številka našega lista

TRI DNI v rokah tisočih in tisočih čitateljev po deželi, zlasti pa v vsaki hiši v Ljubljani.

Kdor hoče opozoriti še zadnji trenutek občinstvo na svoje podjetje, bo gotovo in-serial v

»SLOVENSKEM NARODU« ki objavlja najučinkovitejše oglase tudi po najnižjih cenah.

Gregorčičeva proslava na učiteljsku

Ljubljana, 21. decembra.

V soboto ob 20. je priredila kulturno-znanstvena sekcija Udruženja ljubljanskih učiteljskih v telovadnici učiteljske proslave v spomin 25letnice smrti Simona Gregorčiča — goriškega slavka. Telovadnica je bila slabo zasedena. Bolj prazna ko polna. Poleg gojencev in gojenk je prisostvoval proslavi deloma tudi profesorski zbor — trije gg. profesorji in dve gg. profesorici. Vse premalo je zanimanja za take prireditve, ki so zgolj delo dijaškega idealizma. Zeleti bi bilo, da bi se gg. profesorji bolj zanimali za tako delovanje na zavodu ter da bi podpirali ta idealizem.

Prireditev je otvoril načelnik sekcije g. Košmrlj, ki je pozdravil navzoče in predčital program proslave. Na sporedu sta bili dve pevski točki. Nastopila sta dva moška zbora. Prvi je moški zbor ULU (Udruženja ljub. učit.) dirigent g. Mihelič, drugi pa je moški zbor IV. letnika dirigent g. Ko-roščec.

Prvi je nastopil moški zbor ULU, ki je zapel Gregorčičevo: Eno devo le bom ljubil. Zbor je pel dobro. Tretja točka je bila recitacija: Gregorčič »Kmetka hiša«. Recitiral je Drago Košmrlj. Bolje kot prvi zbor, je zapel moški zbor IV. letnika. Lepo je zapel »Divno noč« in bil po pravici deležen velikega aplavza. Glasovi so dobri in lepo urejeni. Pozna se mu, da ima mnogo vaje.

Po petju je govoril bivši predsednik ULU g. Leder o Simonu Gregorčiču. Govoril je nekoliko preobširno o njegovem življenju in njegovih bojih z nasprotniki. Za njim je recitiral gđ. Voduškova Gregorčičevo »Nevesto«. Recitirala je dobro, toda preveč v šolskem tonu. Najboljša točka pa je bila deklamacija »Soče«. Deklamirala je gđ. Lovračeva, gojenka II. letnika. Popolnoma se je živela in tudi glas ima izvrsten za deklamacijo.

Slabše je deklamiral N. Slapar Gregorčičevo »Jefitejevo prisego«, čeprav je to že deklamiral pri društvu »Soča«. Zelo dobro je zapela gđ. Rika Nopužanova pesem »Zaostali ptice«. Njen glas je lep, čist in močan. Proslavo je zaključil Jagodice S. gojenec IV. letnika z recitacijo »Naš čolnik otmimo«.

Razšli smo se v nadi, da bo druga prireditve boljša, ko prva, ker vemo, da je vsak začetek težak.

Porodniške podpore

V »Službenih novinah« z dne 6. decembra 1931, št. 285 A je izšel zakon, ki nam ureja pravice do porodniških podpor za zavarovane člane in njihove svojce.

Najvažnejša določila tega zakona so: Za porode, ki so se izvršili 5. decembra 1931 in prej, veljajo neizpremenjena določila § 49. zakona o zav. delavcev z dne 14. V. 1922. Za porode od 6. XII. 1931 in pozneje pa veljajo izključno samo določila novega zakona.

Novi zakon določa dve vrsti podpor:

- a) podpore samo v naravi;
- b) v naravi in v denarju.

Za prve podpore je predpisano šestmesečno članstvo v zadnjem letu pred porodom ali neprekinjeno trimesečno članstvo neposredno pred porodom. Kdor ne doseže tega članstva, nima pravice do nobenih dajatev.

Za drugo vrsto podpor je potrebno pred porodom ali 10-mesečno članstvo v zadnjem letu ali 18-mesečno članstvo v zadnjih dveh letih pred porodom.

Trajanje porodniških podpor v denarju je skrajšano od 2 mesecev na 6 tednov pred in po porodu, podpora za dojenje pa od 20 na 12 tednov.

Podpora za dojenje opremo je določena pavšalno v enkratnem znesku Din 150.— in ne po meznih razredih kot doslej, dočim je podpora za dojenje zvišana od 3 na 4 Din dnevno.

Družinski krog je omejen le na ženo zavarovanca, dočim zakonski, nezakonski ali adoptirani otroci, vnuki, mati in sestre zavarovanca nimajo pravice do nobenih podpor ob porodu. Žena umrlega člana dobi dajatve če rodi v 5 mesecih po smrti moža, če si je on pridobil zakonito pravico. Žena zavarovanca ima pravico do podpor le takrat, če je bil mož zavarovan v zadnjem letu pred porodom žene 10 mesecev ali v zadnjih dveh letih vsaj 18 mesecev. Novi zakon je stopil v veljavo dne 6. decembra 1931.

Okrajni urad za zav. delavcev.

Do srede opoldne

oddane obleke v kemično čiščenje, barvanje, plisiranje, pranje in svetlokanje perila izgotovi zanesljivo do »Božiča« tovarna

JOS. REICH

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Ponedeljek, 21. decembra, kato-ličani Tomaž, Tomislav, pravoslavni: 8. decembra: Patapije.

DANASJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Intrige na bivšem habs-burškem dvoru.

Kino dvor: Runaway ekspres

Kino Ideal: Pesem ljubavi.

Koncert moškega zbora društva »Can-kar« ob 20. v filharmonični dvorani.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Lenušek, Resljeva cesta 1; Bo-hinec, Rimska cesta 24, in dr. Kmet, Du-najska cesta 41.

Kino Ljubljanski Dvor

Telefon 2730

Senzacija nad senzacijo!

Runaway ekspres

Novo! Ob 4, pol 8 in 9 zvečer.

Cene 4.— in 6.— Din.

Narodno gledališče

Drama.

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 21. decembra: Zaprt.

Torek, 22. decembra: Ovrček za pečko.

Red C.

Opozorjamo na nocojšnjo dramsko predstavo, ki pa bo v opernem gledališču. Nastop teaterske komorne družina Obr-zamnikov: ga. Severjeva, g. Mian Skrbin-šek in g. Bojan Stupica s francosko dra-mo »Vojna in mir«, ki je bila pri nas že na repertoarju pod naslovom »Grob nezna-nega vojaka«. Režijo uprizaritve ima g. Rojan Stupica. Cene znižane, operne.

»Ovrček za pečko.« Naša drama po-novi za božič globoko občuteno drama »Ovrček za pečko« v režiji g. Debeva. Prva predstava bo v torek 22. t. m. za red C. Jona igra g. Cesar, Čaleba gosp. Kraulj, Takleto g. Skrbinšek, Edvard g. Gregorin, Dotko g. Šaričeva, Berta g. Vida Juranova, Fidlingovi g. Medvečova in ga. Mira Danilova. Predstava se vrši za red C.

Opera.

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 21. decembra: Vojna in mir.

Teaterska komorna družina Obr-zamnikov.

Torek, 22. decembra: Zaprt.

Sport

— Splošen smučarski tečaj S. K. Ilirije. S. K. Ilirija v Ljubljani priredi od 26. do 31. decembra 1931 v svojem novem domu v Slatni (Planici) splošen smučarski tečaj za začetnike in izveščane smučarje. Tečaj vodi g. ing. Koudelka. — Celotna oskrba v kurjenih sobah Din 50.— do 60.— po izbiri za osebo na dan. (Dunajski zajutrek, kosilo in večerja.) Prijavnina Din 50.— za osebo. Zaključek tečaja z zabavo na Silvestrov večer v domu. — Pismene prijave sprejema do 24. t. m. S. K. Ilirija, smučarska sekcija, Ljubljana, kavarna Europa. Tečaj za klubove tekmovalce se vrši pa od 3.—10. januarja 1932 v Slatni. Podrobnosti slede. — S. K. Ilirija.

Najboljše, najtlačajšo zabo najcene.

Radionoprogram

Sreda, 23. decembra.

10.30: Soliska ura: Božični večer na Slo-venkem; 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Dr. Reya: O morju; 19: Dr. N. Preobraženski: Ruščina; 19.30: Literar-na ura: Letošnje publikacije zbirke »Kos-mos« (S. Škerlj); 20: Dr. Lojze Campa: Pravni kotiček; 20.30: Mozartov večer: I. Uvodno besedo govori g. prof. Mantuani; II. Koncert salonskega kvinteta; 22: Cas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 24. decembra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17: Otroški božični večer; 17.30: Božični nagovor pisatelja Fr. Finžgarja; 18: Salonski kvintet; 19: P. Caludel: Marijino oznanjenje, misterij v 5. dejanjih (Ljudski oder); 20.30: Koncert Trnovskega pevskega zbora; 22: Operni kvartet poje božične pesmi (ge. Gjunge-nac, Španova, gg. Gostič, Janko); 21.15: Zbor mandolin odseka društva »Tabor«; 22.45: Plošče; 23.30: Slovensko zvonjenje; 24: Polnočnice

Dnevne vesti

— Z banske uprave. Ban dravske banovine g. dr. Drago Marušić jutri, v torek 22. t. m. ne bo sprejemal strank, ker bo uradno zadržen.

— Tudi 13. plačo je marsikdo odpravil gospodarska kriza ali je pa ta božični pribojšek uslužbencom odjedel le izgovor na njo. O katastrofalnih posledicah denarne krize pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah in Javorniku vse govori, piše in razpravlja, a kajub resnični krizi je KID vendar sklenila, da tudi še letos izplača 13. plačo vsem svojim mnogobrojnim pisarniškim uslužbencom, kar je gotovo dokaz njene dobre volje, da bi rada pomagala tudi delavstvu, če bi imela potrebna sredstva za trajno vzdrževanje celotnega obrata. Prihliše so pa KID pristihe naznaniti uslužbencom, da 13. plače več ne izplača prihodnje leto, če se razmere ne izboljšajo, kar želi vse prebivalstvo Gorenjske in tudi vse banovine.

— Češkoslovaško odlikovanje naših častnikov. Prezident Masaryk je odlikoval z redom Belaga leva II. stopnje za vojaške zaslugе načelnika štaba naše armade brigadnega generala Miljutina Stanovčiča in divizijskega generala Petra Kostića, z redom Belaga leva III. stopnje pa polkovnika generalnega štaba Petra Aradića.

— Razpisane službe. Kr. banska uprava moravške banovine razpisuje natečaj za sreskega sanitetnega referenta v Vištnu. Prošnje je treba vložiti do 1. januarja 1932. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje natečaj za zdravnika - upravnika bolnice v banji Koviljaci in za imenjavca letostan. Prošnje je treba vložiti do 15. januarja. OUZD v Nišu razpisuje mesto kategorije D položaja VI. dva mesta kategorije C položaja VII. eno mesto kategorije C položaja VIII. in tri mesta kategorije D položaja X. Prošnje je treba vložiti do 28. t. m.

— Občni zbor Aerokluba. Včeraj se je vršil v Beogradu občni zbor Aerokluba. Predsednik inž. Sandermajer je poročal, da je dobil Aeroklub od loterije 7.270.697 dinarjev, tako da bo v novem poslovanju letu lahko z večjim uspehom deloval.

— Pozor denarni zavodil Gosp. Milan Vranešić je izgubil v Metliki tri oblačilce 7% investicijskega posojila po 10.000 Din. Izplačane obveznice imajo št. serije 44.678. 46.229 in 44.679. Opozorjamo banke in denarne zavode, naj obveste oblasti, če bi hoteli najhitreje obveznice vrniti.

— Dobave. Gradbeni oddelki direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. t. m. ponudbe glade dobave telefonskega kabla in kabelskih končnikov. — Strojni oddelki direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. decembra t. l. ponudbe glade dobave 670 komadov prasnice. Direktorije državnega rudnika Velenje sprejema do 30. t. m. ponudbe glade dobave 5000 kg drobne krize; do 4. januarja 1932 pa glade dobave 550 m³ Ruberoid - lepenske in 100 kg Ruberoid - lepila.

— Dne 29. decembra t. l. se bo vrnila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani listadica glade dobave 4000 kg masti; dne 4. januarja 1932 pa glade dobave pisarniškega materijala. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Oddaja zakupa zemljišča v svrhu zgradbe buffeta na postaji Ugrinovci se bo vršila potom ofertalne listadice dne 4. januarja 1932 pri direktoriji državnih železnic v Sarajevu. Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— Koča pri Triglavskih jezerih. SPD sporoča, da bo podprta in oskrbovana koča pri Triglavskih jezerih od 28. decembra 1931 do 6. januarja 1932, če se pri glasi vsaj 10 oseb in sicer do 21. t. m. Prijava sprejema pisarna Osebnosti društva SPD, Masarykova cesta 141.

MEDENE POTICE in sladke kolače in zlate orehe in bele pogače prinaša Božiček vsem malim ljudem. A nam, ki odrasli otroški smo dobri, vsekakor kaj krepkega se prispodobi pod zob in za grlo. — To jasno je vsem. Če miza šibi se vabljive jedče, buteljke, če polne so sladke pijače, to razpoloženje ustvarja močnem. Zabave pa bodo le tamkaj uspele, kjer v krožnikih bodo »Jajlnice« dehtele, ker te le prednačijo finim jedem.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo bolj oblačno, v splošnem pa brez izpremenb. Tudi včeraj je bilo v severozahodnih krajih naše države deloma oblačno in precej mrazlo. Najvišja temperatura je znašala v Mariboru -2,6, v Zagrebu -3,7, v Ljubljani -3,8, v Beogradu -5,4. Iz drugih krajev pa ni vremenskega poročila. Dami je kazna barometra v Ljubljani 774,7, temperatura je znašala -5,6.

— Razne nesreče in nezgode. Včeraj in danes so v bolnico prepeljali več ponesrečencev. Delavec Anton Jakopin, star 27 let, iz Huje, občina Naklo pri Kranju, se je snoči v temi s kolesom zaletel v nekega voznika na cesti in zadobil hude notranje poškodbe. — France Perme, posestnikovin iz Mlake pri Višnji gori, je v soboto sušil lan. Sedel je nad ognjem, menda je pa zadremal in padel naravnost v ogenj. Zadobil je hude opekline po vsem telesu in tudi po obrazu. Poleg teh ponesrečencev je moral v bolnico tudi pleskarski pomočnik Ivan Vrhovec, ki ga je snoči nekdo v Štepanji vasi napadel in udaril po glavi.

— Strašna smrt siromašne starke. 94-letna siromašna vdova Čović iz Šubotice se je vrnila v soboto zvečer v svojo siromašno izbo in zakurila v peči, da bi se pogreela. Potem je legla na slaminjaco in zasnila. Ponoči se je slaminjaca vnela in starika je zgorela. Zjutraj so jo našli do kosti ožgano v izbi.

— Kupujte Ciril - Metodove razglednice, ker s tem podpirate OM. družbo, domače umetnike in domačo obrt!

— Perilo bolnikov razkužimo najboljše, če ga namakamo v raztopini SANOFOR-M-a. Sanoform ni strupen in prijeten in Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah

Iz Ljubljane

— Iz Priprave za obveznost ljudskega dela (kuluka). Ker se imajo seznamki zavezancev za ljudsko delo po določbi člena 17. pravilnika o uporabi ljudskega dela za gradnjo in vzdrževanje nedržavnih cest v območju dravske banovine, Uslužbenik. list 2. maja iz leta 1931 dopolniti, se po zivajo banke, hranilnice in posojilnice, delniške družbe, konzorciji, podjetja in druge pridobitvene ustanove ter naprave, kakor tudi uradi (t. j. vsi delodajalci), ki za svoje nameščence in uslužbence, vstevši upokojujence, plačujejo uslužbenški davek skupno v gotovini ali pa po davčnih znamkah, naj predložijo, mesto da bi se njih uslužbenec osebno oglašil, v času od 23. decembra 1931 do 31. decembra 1931 med 8. in 14. uro mestnemu načelniku (mestno knjigovodstvo, Solski dvorovi št. 2-1), točne imenske izkaze uslužbencev z dostavljenim individualnim letnim zneskom uslužbenškega davka, dmerjenega po določbah člena 95 ali 96 zakona o neposrednih davkih in ki se plačujejo za Ljubljano. Dijaške do 24. leta, če ne plačujejo v Ljubljani več nego 100 Din uslužbenškega davka, pa ni potreba vstati v izkaze. Iz prigraditve pa tudi izostanijo vsi državni, banovinski, občinski uradniki ter avditi in vojaški uslužbenici (vstevši častnike), prav tako osebe vseh duhovniških verzopovovanj, in javni upokojujenci, to pa le za službene prejemke in pokojnine, od katerih se plačilo za javno delo že odteguje pri izdaji. Potrebne tiskovine so brezplačne na razpolago pri ovedenem knjigovodstvu o označenem času.

— Iz Gostovanje komorne družbe Obratnikov. Dravi ob 20. nastopi v opernem gledališču komorna družba Obratnikov, ki uprizore »Vojno in mir« v režiji in insecenaciji g. Bojana Stupice. Oed februarja, oče Strbinšek. Kritiki dobe vstopnice kot ponavadi v operi.

— Iz Predavanje v »Pravniku«. Društvo »Pravnik« vabi na predavanje, ki bo v torek 22. t. m. Predaval bo g. namesnik visjega dirž. tožnika dr. Munda Avgust: »Dokaz resničnosti in upravičljive zmote ter sodna praksa«. Predavanje bo trčno ob 6. popoldne na sodišču v Ljubljani, soba št. 79, in vabi k obilni udeležbi odbor.

— Iz Jugoslovnsko društvo za proučevanje in zatiranje raka, podobor Ljubljana, ponovno vlijudno vabi vse g. zdavnike na sestanek, ki se vrši danes 22. t. m. ob 6. uri popoldne v mali dvorani Delavske zbornice s sledenim dnevnim redom: Diskusija o organizaciji zdravljenja raka v Ljubljani. Referirata vsj. prof. dr. Zaukar in dr. Leo Šavnik.

— Iz Jadranova plesna vga bo v torek 22. t. m. Gosp. Jenko bo učil rumbó. Začetek točno ob 20.

— Iz Odpovedana prireditve. Z ozirom na današnje težke čase ne priredi Društvo mladih mestnih nameščencev v Ljubljani v tem predpustu nikake veselice.

— Iz Za čajanke, obiske, koncerte in gledališča elegantne oblike po ugodnih cenah pri F. MAGDICH, Ljubljana. 588a

— Iz Seznam izgubljenih predmetov, prijavljenih upravi policije v času od dne 1. do 15. t. m.: 300 Din, 900 Din, 1500 lit, red jugoslovnske krone IV. razreda, rjava žametasta kapa, denarnica, v njej 2 ključa in 90 Din, pos bele volnene dlake, sliši na ime »Tedi«, denarnica, v njej 140 Din, torbica, v njej 180 Din in molitvenica, listnica, napis »Bankovito društvo Zagreb«, v listnici 10 Din, vozovnica za vožno Ljubljana-Brežice, 2 nakaznici na ime Majda in Miroslava za Dečji dom; zлата zapestna ženka ura; srebrna ročna torbica, v njej zrcalo, glavnik, šop ključev in denarnica z okoli 20 Din; temno modra listnica, v njej orožni list glaseč se na ime Rahne Slavko, razni listki in 200 Din; zaboj koledarjev; zimska suknja in 1 aktovka, v njej mesarski nož; ročna torbica s 350 Din; ženska oča z roženim okvirjem; torbica, v njej okoli 140 Din; srebrna ženka zapestna ura na srebrni zapestnici; denarnica 450 Din; nahrbtnik, v njem fotoaparat, 5 kaset, pločevinasta škatla, 2 para nogavic in še nekaj drugih predmetov; rjava usnjata listnica, v njej šoferska legitimacija na ime Poltyn Karol in obrtni list na ime Kus Johan, razni drugi papirji in 300 Din; delavska knjižica izdana od občine Virodina in davčna knjižica, oboje na ime Mavretič Blaž, delavec in listnica, v njej 1000 Din in nekaj starih papirnatih list.

— Iz Seznam najdenih predmetov, prijavljenih upravi policije v Ljubljani v času od 1. do 15. t. m. Zlat poročni prestan, ročna torbica v njej 1 robec, 1 ključ in molitvenik, auto kolo, srebrna zapestna ura, knjižica v njej položnica na ime Levnič Jakob, Podgrad št. 11 in 50 Rin, plašč dvokolesa in samokres. V železnih vozovih so se našli tudi predmeti: 9 dežnikov 2 palici, 2 para galoš, 2 čepici, moški klobuk, šal, par moških nizkih gamaš, prtič, glavnik in 1 zaponka, zimska suknja, damska zapestnica, damske snežke, 2 aktovki, moške hlače, kolesna sesalka, prstan, par damskih škornjev, ročni kovček, potniška košara, divja raca, srebrna verižica, damska torbica z 15.50 Din in listnica z Din 160.

— Iz Zelo lepa in praktična Miklavčeva in božična darila nabavite pri trdnici NOVAK, Kongresni trg (nasproti nunske cerkve).

— Iz Tovarna J. Reich sprejema mehko in škrobijeno perilo v najlepšo izvršitev.

Božičnica mestne občine

Lepa dobrodelna prireditev v Unionu — Obdarovanih je bilo 520 revnih otrok

Ljubljana, 21. decembra.

Ali se je svet obrnil?, so se včeraj popoldne spogledovali dostojanstveniki v veliki dvorani hotela Union, ko so videli, da so njim namenjene sedee v parterju zasedli sami skromno oblečeni otroci, sami so se pa morali stiskati v kotiček pod odrom. Kakor dolg pisan paternoster se je vila vrsta rdečih glav tudi po robu dolge galerije in balkona in šele čez nje so se vzpenjali odrasli. Otrok je zavladal na častnih prostorih in samo enkrat v letu imamo priliko javno videti, kako globoko pojmuje naša mestna občina vrednost mladine. Samo enkrat na leto pri božičnici namreč manifestiramo in javno pokažemo, da je ljubljanskemu prebivalstvu največ za otroka in s tem za bodočnost.

Čegavi so bili te otroci, ne vemo, znano nam je pa, da so na častnih mestih slavnostno razsvetljene dvorane sedele sirote brez očeta in matere in deca revnih staršev, ki ne morejo svojih otrok preskrbeti s toplo obleko, niti drugače razveseliti o božiču. Ogromna večina teh siromakov je pravih Ljubljančanov in gotovo so med njimi tudi potomci takih, ki so nekdanj lahko sami izkazovali dobroto. Z grenkimi čuti je marsikatera mati poslala svoje ljubljence k obdaritvi, vendar naj se pa ob tej trpi misli vse matere in vse očerte zavedajo, da imajo v otrocih tisti žulodelni zaklad, ki iz njega zraste gotovo sreča in blagostanje, če bodo svoje otroke prav vzgojili.

Ves oder je bil izpremenjen v smrekov gozd, ki jih je jata preskrbnih angelčkov izpremenila v sama lesketajoča se božična

drevesca. Prav ganljivo so prepevale sirote, še lepše pa okrogli angelci, da so se lesketale kakor lučke na smrekah tudi mokre oči po vsej dvorani. Pred gozdom božičnih drevesc je bila naložena barijera iz samih zavikov in vreč z obleko, perilom, čevlji, nogavicami, toplim blagom, jabolk, orehi in slaščicami.

Godba »Zarje« pod vodstvom kapelnika g. Dolinarja je igrala otrokom tudi stare, donče božične pesmi, da so okrajni načelniki, dobri nekdanji ubožni očetje, ginjeno šepetali: »Takale stare pa človeka še vedno primejo« in se obračali proč, saj otrokom ni treba videti, kako jih je prevzelo Razen vseh skrajnih načelnikov in ogromne množice dobroserčnih ljudi so pa prišli revno mladino pogledati tudi župan dr. Dinko Puc z gospo županjo, podžupanom prof. Jarcem in občinskimi svetniki, stolnim župnikom dr. Tomažom Klinarjem, Likozarjem, Oluptom, Dacheom, Čotarjem, Urbanom ter vsemi uslužbenici mestnega socijalnega urada z mestnim fizikom dr. Rusom na čelu.

Ko je župan spregovoril starim in mladim o težkih časih, o dobrodelnosti mestne občine in o pomenu praznika ljubezni in mira ter voščil čestit božič, se je v imenu obdarovancev mestni občni zahvalila ljubka in vzorno pridna Brekvarjeva Zlatka v verzih, nato so pa uslužbenici socijalnega urada osrečili 520 otrok z darovi.

V srcih odraslih in mladine so se vžgale božične zvezde.

Zlata nedelja in papirnat standard

Ljubljani se je včeraj močno poznalo, da so ljudje obubožani

Ljubljana, 21. decembra.

Zakaj je nedelja pred božičem zlata, najbrž ne ve povedati nihče in da je bila včerajšnja zlata, lahko rečejo le redki izvoljenci. Vendar pa moramo spregovoriti o zlati nedelji.

Ni vse zlato, kar se sveti, pravi pregovor, mi pa pavimo, da niti zlato ni vedno zlato. Zlato tele postane papirnat kot bi mignil. Celo Angleži so letos prišli do prepričanja, da zlato ni vredno piškavega oreha.

In vse to roji človeku po glavi na zlato nedeljo ter pride končno do zaključka, da bi bilo dobro prekrstiti zlato nedeljo v papirnat. S tem bi gotovo nič ne izgubili, ljudje bi pa začeli bolj spoštovati papir. Nekateri denarniki namreč zastopajo etališče, da je vseh teh žaltavih časov krivo samo nezaupanje ljudi v papir. — To nezaupanje je tako splošno, da ljudje ne zaupajo niti časopisnemu papirju. — Zaradi tege je treba propagirati zaupanje v papir pri vseh prilikah. Morda bi potem ljudje privlekli na dan nogavice in jih razvezali. In če bi potem kdo sploh hotel prodajati blago za srebnike, bi se ne mogel pritoževati o krizi.

Tudi včeraj bi ljudje napašni trgovine ter bi bila nedelja v resnici zlata, če bi bilo detronizirano zlato. Saj je vendar jasno kot beli dan, da se ljudje kar duše med nabasanimi nogavicami. In, pomislite, koliko neprečutih noči jih stanejo te nogavice! Tako se n. pr. včeraj ljudje niso prikazali iz hiš, saj veste, da morajo sedeti na nabasanih nogavicah. Zlato nedeljo smatramo eploh za roparski dan, če, da jo je pratika izumila samo zato, da bi jim trgovci lažje izvabili iz nogavic šmarne petice itd. Toda ljudje so postali pametni ter previdni, zato je pomen včerajšnje zlato nedelje papirnat.

Če se človek spomni na nekdanje čase, se mu stori enako, čeprav ni penzionist. Prejšnja leta je bilo pred božičem premalo trgovin, vse so bile premajhne. Med in mleko sta se cedila po Ljubljani. Trgovke blagajne so bile premajhne. Vse zaloge so se izpraznile, vsega blaga je zmanjkalo.

Letos je pa — brla burja. Ljubljanci so se namreč izgovarjali na burjo, če jih je kdo vprašal, zakaj se niso pokazali na cesti. Včerajšnja burja je bila posebno ostra. Tudi mnogi trgovci so ostali doma. Na nekaterih zaluzijah, ki so zapirale izložbena okna, je ležalo prahu za prst na debelo, kot da so to trgovine zaprte že meseci in da jih nikdar več ne odpro. Burja je pač zaprslala tudi izložbe.

Zato so pa bile druge izložbe tem lepše, žal je, da jih ni skoraj nihče obušoral. Bleščale so se doslovno v zlatu in srebru in v vseh lepota tega sveta. Božične zvezde so vabile, angeli so se nasmihali, nebeška svetloba ter sijaj sta slepila, barve so kričale — toda vse zaman. Niti pesnika ni bilo, da bi vsaj opel to pravljico lepo — gorijo izložb in ljubljanski mir. Ljubljana je spala in erečno prespala zlato nedeljo.

Na Kongresnem trgu so prodajalci smrečic cepetali z nogami ter otapali z rokami nekateri so pa stali kot zamisljeni še skoraj popolnoma leseni in posineli obrazov. Če je šel kdo mimo, so se nekateri zdramili ter zakričali: — Dreveciki, poceni, poceni! Pešci so skrivali glave za ovratnike sukenj in v polhovke kot gad v noge. Zensk pa skoraj ni bilo na cesti, izkazalo se je, da jih zebe še bolj kot moške. Zato je bila včeraj tudi promenada skrajne klaverna. Mladini ni dišal niti sport, ne na cestah, pa tudi na športnih prostorih so se udeleževali le najbolj goreči športni privrženci.

Ljudje, ki so se spustili od doma, ali, ki ga najbrž nimajo, so iskali zavetja po vezah, v kimo čakalnicah, dobro eta pa bila

tudi obiskana avtomatična bifeja. Gostje so se vrteli ob avtomatih, se mešali med srečnejše goste in se izprehajali mimo vabljivih sladkosti. Dahi seveda niso nič avtomatom, zato jim avtomati tudi niso postregli. Vsi izumi so pač še nepopolni, ti avtomati pa še posebno, ker ne dajejo ničesar zastoj in tudi za gumb se ne zmerijo.

Pasaža v »Viktorija« je bila včeraj že povsem božična. Z božičnimi drevesi pa niso bile okrašene samo izložbe, temveč so stale smreke tudi pred izložbami, privezane k eteni. Iznajdljivost cvete pač povsod.

Zvečer so se redki izprehajalci zelo dolgočasil na cestah kljub lepim izložbam. Saj veste, da je ljubljanski dolčas kar dramatičen. Toda kdor išče, najde. In saj je dobra vsaka senzacija, čeprav jo prinese pes na repu. Senzacija, ki je zbujala toliko pozornosti pred Kreditno banko, je pa prinesel v resnici pes na repu. Človek bi mislil, da se odigrava na pozorišču najmanj bikoborba, tako so se zgrinjali ljudje skupaj. Nekateri so teki kot Nurni, v bojazni, da bi kaj ne zamudili. Nazadnje je se nabralo skupaj že toliko ljudi kot včasih na volilnih shodih. Tisti, ki so stali v ozadju so stegovali vratove in skakali drugim na pete, nekateri so se pa brezobzirno borili s komolci v ospredje. Kljub navalu so vendar končno vsi videli na lastne oči, kako sta se grizla, prometavala ter obdelavala — piška plemenite pasme.

Saj hočemo, tudi senzacije so postale papirnat.

Banovinska kmetijsko-gospodinska šola

Na banovinsko-kmetijsko gospodinjstvo šoli v St. Jurju ob juž. železnici se odprli 18. januarja 1932 prvi kmetijski tečaj, ki bo trajal 7 mesecev t. j. do 15. avg. 1932.

Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih posestnikov za dobre kmetčke gospodinjke, jim vcepiti veselje do kmetkega dela in jih ohraniti kmetijski hiši. Zato se sprejemajo v šolo le kmetiska dekleta.

Pouk obsega poleg verouka, vzgojslova, gospodinjstva, speja, računstva, nauka o higijeni in ravnanju z bolniki, vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja. Zlasti se pa poučuje teoretično in praktično poljedelstvo, živinoreja, mlekarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, kuhanje, šivanje, pranje itd.

Učenke se na splošno vežbajo v gospodinjstvu in gospodarstvu, ter se vsled tega zaposlujejo pri raznih gospodinskih in gospodarskih delih. Zivljenje v šoli sliči povsem življenju v naši kmetški hiši.

Učenke stanujejo v zavodu, kjer imajo šolo in vse oskrbo. Celotna oskrbina (hrana, stanovanje, kurjava, razsvetljava itd. razen potrebnih za šivanje, knjig in zvezkov) znaša za označeno šolsko dobo 2800 Din. V upoštevanje vrednih slučajih se oskrbina na prošnjo staršev (varuha) pridnim in revnim učenkam zniža. Oskrbnina v znesku Din 2800 plača učenka, odnosno starši (varuh) v treh enakih obrokih in sicer prvo tretjino pri vstopu, drugo po preteku treh mesecev, tretjo pa po 5 mesecih.

Dekleta, ki hočejo vstopiti v kmetijsko gospodinjstvo šolo morajo izkazati, da so: 1. stare nad 16 let (kmetni list), 2. dovršile osnovne šole (šolska izpustnica), 3. moralno neoporečne (navrstveno izpričevalo), 4. predložiti obvezo staršev oziroma varuha, da plača vse stroške šolanja v smislu do-

ločil pravilnika, 5. predložiti premoženjski izkaz. Prosilke morajo biti telesno popolnoma zdrave. Ob vstopu v šolo preišče vse učenke uradni zdravnik.

Učenka, ki brez pristanka vodstva šole med učno dobo zapusti zavod, mora plačati sama, odnosno starši (varuh) celotno oskrbino v znesku Din 2800. Učenki, ki se izključijo iz zavoda se ne povrne že vplačana oskrbina.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, pravilno kolkovane (kolek 5 Din) prošnje za sprejem naj se vpošljejo najkasneje do 30. decembra t. l. vodstvu banovinske kmetijsko-gospodinske šole v St. Jurju ob juž. železnici.

Zvočni kino Idea'

Danes nov spored!

Gustav Fröhlich
Renate Müller

Desem
ljubavi

Film globoke ljubezni, radosti, razočaranja in največje sreče.

Ob 4., pol 6., pol 8. in 9. zvečer.

Moja prva gorila

(Piše kapetan Daniel Swaney.)

Za božič nam prinese ZKD vseena-cijonalen film iz afriške džungle »Ingagi«. V naslednjem prinašamo drugo znamenitega lovca na raznih eksotičnih eksperimentih kapitana Daniela Swaneya, ki je spremljal ekspedicijo siru Roberta Winstedta. Ta vesika ekspedicija je imela film »Ingagi«, ki se bo predvajal tudi v Ljubljani čez božične praznike.

Tedne in tedne smo potovali po obznanih stelah, pripoveduje Swaney, in končno smo dospeli do prvih obronkov pragozda. Domačini so nas dovedli v malo vas, ki leži tik ob vzhodu neprodne pragozda. Nastal je mrak. Zakurili smo ogromen kres in črnol so začeli s strahom govoriti o »Ingagi« — tako imenujejo oni v svojem svetu strahu gorilo!

Eden izmed navzočih lovcev je videl, kako se je ogromna gorila mastila visoko gori na vrhovih prastarega drevesa z velikimi orehi, drugi zopet je pripovedoval z grozo, da je videl gorilo, ki je napadla družbo črncev in svoje žrtve strašno razmesarila. Strašno je zobovije te optice in nihče si ne želi srečanja s to zverjo v gozdu. — Zopet mi pripovedujejo o nekem rodu črncev, ki uživajo gorilino meso. Ko sem jih vprašal, dahi bi tudi oni jedli gorilino meso, so mi s strahom odgovorili, da so trdno prepričani, da izhaja gorila od človeka in da bi nihče mesa »Ingagija« ne polnasil. Ta pogovor je vzbudil v meni vročo željo čimprej videti gorilo, katere se črnol tako zelo boje.

Ze naslednjega dne sem prodiral s manjšim spremstvom črncev v pragozd. Potovanje je bilo zelo težavno. Po nekaj urah napornega pota smo se prepirali, da smo gorila na sledu. Vespoved smo čuli šumenje po nizkem grmljevu, tajstveni glasovi so se čuli iz goščave, glasovi pol človeški, pol živalski. Moji spremljevalci so se teh glasov tako prestrašili, da jih ni bilo mogoče spraviti naprej. Vzel sem tedaj puško, jo dobro nabasal in se sam pazil med visoko praproto. Naenkrat rekel pišk! Veje so lomile in preden sem se dobro zavedel, je stala pred menoj gorila — ogromen samec. Moral je slutiti pretečo nevarnost, kajti pokazal je ostre zobe in v divjem zaluču je tekel naravnost proti meni. Nametna puška — prvi strel je zgrešil cilj, šele drugi ga je pogodil in pred mojimi nogami je ležala — prva moja gorila.

Ta in še mnogo bolj napete prizore je posnela filmsko - zvočna kamera, tako da bo Ljubljana o božiču imela pri ZKD predstavah filma »Ingagi« posebno senzacijo.

VABIMO VAS, oblecite se pri nas!

Po svojem okusu si izberite oblačilnih potrebščin

ZA MAL DENAR.

Trenchcoat, suknje, obleke, perilo I. dr.

A. Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Iz Litije

Sestanek članov litijskega Foto-kluba. Odbor Foto-kluba vabi za drevi vse člane na sestanek, ki se bo vršil ob 20. v salonu gostilne Lajovic. Poleg strokovnih vprašanj se bomo pomenili o razpisu božičnega fotografskega natečaja, o skupnem izletu in še o marsikem. Obvestilo o doseženih posustih za naše člane bo gotovo razveselilo vse. Odbor.

Njegova zadnja volja

— Gospod notar, prihajam k vam, da napišem svojo zadnjo voljo.

— Kako to? Saj se jutri ženite.

— Baš zato. Danes je moja volja zadnja, ker bo jutri veljala samo ženina volja.

Emile Gaboriau:

Vampirji velemesta

Roman

Andre je bil postal od prejšnjega dne že dokaj samozavesten, kajti posrečil se mu ni bil samo načrt pobega, temveč je bil dosegel tudi to, da se je Gaston pobotal z očetom in da je stari odpustil sinu celo najtežji greh, namreč ponarejanje menice.

Ko mu je mladi slikar vse odkrito povedal, je Gandelu najprej plakal, končno je pa sinu odpustil.

— Privedite mi sina, da mu povem, da ga hočem rešiti, — je dejal Andreu.

Ko je Gaston vstopil v očetovo sobo, je zaplakal in videti je bilo, da je njegovo kesanje iskreno.

— Stopite bliže, Gaston! — mu je dejal Andre.

Toda mladenič je vzkliznil:

— Ah, ne kličite me več tako! Gaston!... markiz... Gromska strela, kakšen tepec sem bil... Nočem več slišati tega imena. Odslej sem zopet Peter Gandelu in papa je še predober, če mi dovoli nositi to ime.

To je bil mnogo obetajoči začetek za popolno pobotanje in stari Gandelu že dolga leta ni bil tako srečen, kakor ta hip.

— Ne mislim, da bi bili ti lopovi, tako predrzni, da bi poslali menice državnemu tožilstvu, — je dejal Gandelu, ko sta bila z mladim slikarjem že vse dobro premislila. — Ne, tega si ne bodo upali storiti. Ker pa morava biti pripravljena na vse, pošljem jutri snu v Belgijo; videli pa boste, da ne ostane dolgo tam...

Andre je prenočil pri Gandelu, drugi dan je pa odšel preoblečen v že omenjeno točilnico blizu Croisenoisovega doma.

Iz kotička, kamor je sedel, je dobro videl vrata markizovega doma, pa tudi okna njegovega stanovanja. Vse, kar se je godilo tam, je lahko videl iz vinotoča.

Počasi je srkal rujno vino in zrl nepremično na markizov dom. Ta čas je pa prišel v vinotoč nekdo, ki je bil na zunaj čudovito podoben Andreu. Bil je visoke postave in srebrnega pogleda. Na glavi je imel umazano čepico.

S hripavim glasom je naročil porčijo govedine in pol litra vina, potem se je pa odmahnil mimo Andreja k mizi, a spotoma je prevrnil njegov kozarec.

Andre se za to ni dosti zmenil. Saj mu je gost morda prevrnil kozarec po nerodnosti. Toda namesto da bi se opravičil, je neznanec premeril slikarja s predrznim pogledom in počil v smeh.

Potem si je prižgal cigaro, a ko so mu prinesli meso in vino, je položil cigaro na rob mize, se obrnil in pljunil neverjetno spretno svojemu sosedu na hlače.

To je bila pa že očitna žalitev. Previdnost je nalagala Andreu, da se ne da izzvati, vendar je pa spoznal, da bo še najpametneje, če ostane in se prepriča o nakanah tega predrznega fantota.

Mož si je nafil kozarec vina, ki ga pa ni izpraznil do dna, temveč je izlil ostanek v svoji nečuvni predrznosti mlademu slikarju na rame.

To je bilo pa že preveč. Drhteč od jeze je Andre vstal in vzkliznil:

— Opozarjam vas, da sedim tu!

— Vidim, vidim. Kaj niste zadovoljni?

— Ne.

— No torej, z menoj morate biti v prijateljskih odnosih, sicer... je odgovoril capin predrzno.

In požugal je mlademu slikarju s pestjo.

Andre je pač moral ineti tehtne razloge za to, da je bil tako potrpežljiv; trdno je bil sklenil, da ostane miren, toda zdaj je bila mera njegove potrpežljivosti polna. Planil je pokonci in zbil z mojstrskim udarcem predrzneža pod mizo.

Gostje so se obrnili in zagledali samo še klopič ravsaiočih se nasprotnikov, ki sta se valjala pod mizo.

Poklicali so policijo, ki je bila neverjetno hitro pri rokah. Ne da bi vedel, kdaj in kako je stal Andre med dvema redarjema na ulici in delal družbo svojemu nasprotniku, ki ga je neusmiljeno zmerjal. Redarja sta ju odvedla na policijski komisariat, kjer sta delala dva uradnika in komisarjev tajnik.

— To je že opravljeno, — je čelal prvi redar smeje.

In redarja sta odšla.

Andre je debelo gledal, kajti ta aretacija se mu je zdela čudna, nenormalna. Toda čakalo ga je še večje preseenečenje.

Capin, ki je bil izzval pretep, je po prihodu na komisariat temeljito izpremenil svoje vedenje. Vrgel je čepico na stol, si popravil lase, segel tajniku v roko in vprašal:

— Je šef tu?

— Da, govori baš s komisarjem, toda obvestil sem ga o vašem prihodu. Zadovoljen s tem odgovorom se je capin obrnil k Andreu, rekoč:

— Dovolite, gospod, da vam čestitam... Ah, vaša pest je pa res krepka. Obmolknil je, kajti za njegovim hrbtom so se odprla vrata in nekdo je zaklical:

— Privedite ju!

Capin je potisnil Andreja v ozek hodnik; vrata so se zaprla za njim in obstal je v sobi z zelenimi zastori, v kabinetu policijskega komisarja.

Desno pred oknom je stala pisalna miza, za katero je sedel naslonjen na komolec prileten mož z zlato obrobjenimi očali.

— Izvolite sesti, gospod Andre, — mu je dejal komisar izredno prijazno.

Mladi slikar je vzel stol in sedel, ne da bi prav vedel, kaj dela.

Ali sanja ali bedi? Sam ni vedel. Dvomil je sam o sebi, o svojem razumu in celo o svojih čutih.

— Najprej vas moram prositi, — je začel mož z očali, — da mi oprostite način, nekoliko... kako bi dejal... malo kavalirski, ki sem segel po njem, da si zasigram užitek razgovora z vami.

Zelo strogo vas stražijo, a meni je mnogo lažje na tem, da bi tisti, ki so vam neprestano za petami ne imeli pojma o najinem razgovoru.

Iz ljubezni ali zavoljo denarja?

Zanimive ugotovitve ameriškega psihologa dr. Marstona o moških in ženskah

Ameriški psihologi so zelo radovedni in zato ni čuda, če so se začeli zanimati tudi za vprašanje, ali se hočejo mladi ljudje moštiti in ženiti iz ljubezni ali samo zaradi denarja. Da dobi kolikor toliko točen odgovor na to kočljivo vprašanje, je profesor univerze na Long Island dr. William Marston vprašal svojih 248 slušateljev in 260 slušateljic ali bi dali prednost zakonu iz ljubezni, toda brez denarja, pred zakonom, kjer je zakoncem že pripravljen milijon dolarjev, ki pa se nimata rada. Vsi študentje so se izkazali kot dobri računarji in ne preveliki prijatelji ljubezni, kajti nihče se ni odločil za zakon iz ljubezni.

Če je bil odgovor slušateljic res iskren, lahko o njih trdimo, da so mnogo bolj idealne kakor slušatelji, kajti celih 92 odstotkov jih je bilo za zakon iz ljubezni. Nekaterim je pa le dišal milijon, pa tudi te so se izgovarjale, češ, da pride ljubezen v zakon pozneje, glavno pa je, da si lahko zakonca spleta toplo, mehko gnezdo, kar se seveda ne da storiti brez denarja. Škoda, da radovedni psiholog ni mogel še ugotoviti, kaj je napotilo pozneje njegove slušateljice in slušatelje, da so zlezli v zakonski jarem. Morda bi bil zvedel baš nasprotno, kakor so odgovorili na njegovo vprašanje. Mnogi izmed njih, ki so bili za zakon iz ljubezni, so se gotovo polakomnili denarja, a med njimi, ki se niso mogli ogreti za ljubezen, so se pozneje gotovo mnogi poboljšali in zlezli v zakonski jarem iz čiste ljubezni.

Ženski svet hrepeni vedno po ljubezni, pa naj v njej še tako trpi. Tako nas ne sme presenetiti odgovor ameriških študentk na vprašanje, ali dajejo prednost zakonu, ki bodo v njem srečne sužnje, pred zakonom, v katerem bodo nesrečne vladarice. Za srečno sužnjstvo se je izreklo 162 deklet in samo 4 fantje.

Da bi zvedel, kako mislita ta dva tako različna tabora drug o drugem je priredil dr. Marston še anketo, ki je njen izid izpadel za dekleta sicer neugodno, dal jim je pa izpričevalo, da sidiijo o fantih mnogo bolj zmerno in objektivno, kakor fantje o njih, in da so napram sebi kritičnejše od njih, ki jih smatrajo za domišljave. Anketa je izpadla takole:

Fantje so našli na sebi 26 dobrih in samo 8 slabih lastnosti, dekleta so pa priznala samo 14 vrlin, na drugi strani pa 18 slabih lastnosti. Dekletom so očitali fantje 29 slabih lastnosti in jih pohvalili za 12 dobrih, dekleta so bila pa pohvaljena za 11 dobrih, toda pokarana za 21 slabih lastnosti. Grehi, ki so jih našli na sebi in priznali fantje, skoraj niso vredni, da bi govorili o njih. Pač so pa naštevati prav izdatne vrline, med njimi posebno pogum, energijo,

tvorno silo in logičnost. Dekleta so se jezila nase zaradi neodločnosti, nečimernosti in klepetavosti, dala so si pa dobra izpričevala glede vljudnosti, zvestobe, skromnosti in prijaznosti.

Fantje so priznali dekletom mikavnost, nežnost, pristrčnost, nesebičnost in zagonetnost, očitali so jim pa, da se može v prvi vrsti zaradi denarja, da rade lažejo in varajo, da so malo inteligentne, zato pa tem bolj domišljave in da njihovo srce ne pozna nobene stalnosti. Ženskam ugaja na moških pogum, delavnost, širokopoteznost, demokratičnost, zvestoba in vztrajnost, ne morejo se pa sprijazniti z njihovo sebičnostjo, objestnostjo, vrtoglavoostjo in neuglajenim vedenjem. Ženske so izdale na sebi več, kakor moški, o moških so povedale sicer manj kakor moški o njih, toda njihova kritika drugega spola ni tako ostra kakor kritika študentov.

Morilec, ki noče biti pomiloščen

20letni Josef Zwetschke iz Šumberka na Češkoslovaškem se je zaljubil v 14letno hčerko svojega gospodarja, krojaškega mojstra Vlka. Dekličina mati je bila s hčerkinim kavalirjem zadovoljna, oče pa ne. Toda zaljubljenca sta si bila prisegla zvestobo do groba in to tudi ni karsibodi. Lani je moral fant k vojakom in letos je prišel na dopust, pa mu je dekle povedalo, da ji oče vsiljuje drugega fanta in da se boji, da ga bo morala vzeti. Pa sta sklenila skupaj umreti, da bi ju vsaj po smrti ne mogli razdružiti.

17. septembra sta šla k spovedi, potem sta pa napisala poslovilna pisma in odšla v bližnji gozd, kjer je z rožami pokrita deklica mirno čakala smrti. Fantu je pa naenkrat upadel pogum in zaljubljenca sta odložila samomor na prihodnji dan. Naslednjega dne je Zwetschke deklico na istem kraju ustrelil, pognal ji je dve krogli v glavo tako, da je obležala mrtva. Potem si je nastavil revolver na glavo in sprožil. Obležal je nezavesten in dolgo se je boril v bolnici s smrtjo. Krogla mu je bila občila v glavi, izgubil je desno oko in zdravniki se boje, da bo izgubil tudi levo.

V petek se je fant zagovarjal pred divizijskem sodiščem v Olomucu zaradi zločina umora. Umor je odkrito priznal in prosil, naj ga obsodijo na smrt. Izjavil je celo, da bo vložil na prezidenta republike prošnjo, naj ga nikar ne pomislosti, ker hoče umreti. Prvič se ni mogel odločiti, da bi ustrelil svojo ljubico, kajti v trenutku, ko je hotel sprožiti, ga je tako lepo gledala, da se je zjokal. Potem sta dolgo oba plakala.

la. Kaj se je potem godilo z njim, se ne spominja. Sodišče je pa sklenilo, da bo treba še enkrat preiskati fantovo duševno stanje in tako sodba še ni bila razglašena.

Diamond umorjen

Zloglasni ameriški bandit Diamond je padel kot žrtev svojih konkurentov iz tabora protihibijskih zločincev. Najmanj že stokrat so skušali nasprotniki odstraniti spretnega konkurenta Jacka Diamonda. Povsod, kjer se je mudil, je bil obdan s telesno stražo svojih detektivov, ki so med njimi mnogi plačali svojo zvestobo z glavo. Lani je pobegnil Diamond pred svojimi nasprotniki v Nemčijo, kjer se je hotel trajno naseliti, da bi imel končno mir. Toda že ko je prestopil nemško mejo, je bil aretiran, prepeljan v Bremen in zaprt. Že takrat je Diamond vedel, da ga čaka v domovini smrt. V pogovoru z angleškim novinarjem je pri svojem prisilnem povratku v Ameriko izjavil, da že sluti svojo smrt in da je za njegovo usodo odgovorna nemška vlada.

Iz Bremena so prepeljali Diamonda preko Hamburga v Ameriko. Že lani je bil izvršen nanj atentat, pri katerem je igrala zagonetno vlogo njegova ljubica Marion Robertsova. Ko je ležal Diamond po atentatu ranjen v newyorški bolnici, je bil nanj izvršen drugi atentat in potem so ga prepeljali v oddaljeno bolnico na Welfare Islandu, kjer sta ga stalno stražila dva detektiva. Proti njemu bi se bila morala vršiti obravnava in obširne priprave so se bile že pričele. Da bi ne mogel nihče vplivati na porotnike, bi bili zelo hitro prepelani od svojega dela v porotno dvorano in ves čas obravnave bi bili morali sedeti v zaklenjenih sobah, kakor kardinali ko volijo papeža.

Pri zaprtosti in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu, je naravna »Franz Josefova« gredica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trebnjih obolenjih, da deluje »Franz Josefova« voda sigurno razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Božična darila

v veliki izbiri si oglejte

v slaščičarni Košak

Prešernova ulica

Cenjenim posetnikom so na razpolago vse vrste vedno svežih slaščic. Sprejemajo se naročila na najfinejše specialitete, kakor razne kreme, sladoled, parfait itd. 15582

Cene izredno nizke!

Na novo vpeljana kava, čaj, čokolada. Ob nedeljah in praznikih odprto tudi popoldne

V restauraciji Hotela M ključ

se toči zopet toliko priljubljeni MUSKATELEC, ki je letos po kvaliteti res nekaj izredno dobrega. Cena liter Din 18.—, čez ulico 16.—. (Prejšnja leta 24.) Pokusite in boste priznali, da tako dobrega še niste pili.

Istotam se točijo za praznike prav dobra namizna vina po 10.— in 12.— Din liter!

Ribe pri „RIBI“

Postrvi žive	Din 50.— za kg
Somi živi	» 40.— » »
Ščuke žive	» 30.— » »
Krapi živi	» 20.— » »

Nadalje razne vrste morskih rib, polenovko, purane, piščance, zajce, fazane, nudi najceneje trvdka »RIBA«, Gradišče 7.

Istotam se točijo prvovrstna vina.

Se priporoča
Josip Ogrinc, lastnik

Razpis.

Podpisano mestno načelstvo razpisuje sistemizirano službeno mesto pogodbenega uradnika za finančno-davčno stroko in konceptna dela v tej stroki. Prednost imajo prosilci, ki so že delovali na polju samoupravnih financ.

Prošnje je vložiti do 10. januarja 1932 pri mestnem načelstvu.

Zupan in mestni načelnik:
DR. DINKO PUC.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

PRAZNE VREČE
od soli, 50 kg vsebine, polnomna cele in čiste, oprane, brez lukenj in krp kupuje po Din 2.60 komad franko Karlovač »Promet«, veletrgovina vsakovrstne robe, Ernest Elsler, Karlovač. — Telefon 67. Brzjav: Promet. 3536

KLAVIRJI
Preden kupite klavir, si oglejte moje bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Prodajam najceneje, na najmanjše obroke, z garancijo, brez vsakega pribitka ali vračunavanja kakršnihkoli obresti. — Najcenejša izposojevalnica! WARBEINEK, Ljubljana, Rimska c. 2. 3533

250 DINARJEV DNEVNO
zaslužite z obiskovanjem ljudi v Vašem kraju! — »Kosmos«, Ljubljana, poštni predal št. 307. — Znamko za odgovor!

GOZD
okoli 30 oraov v bližini bano-vinske ceste, porašeni z mešanimi drevmi, v dobri legi, na prodaj. — Kdor hoče svoj denar imeti dobro naložen, ga lahko kupi po ugodni ceni; tudi hranilna knjižica se vzame kot gotovina. Zglasiti se je pri Francu Žilčar, Ponikva ob J. žel. 3534

MESAR. POMOCNIKA
treznega in zanesljivega iščem za takoj Biti mora tudi večer nakupa živine in sekanja v mesnici in da ima v prostem času tudi veselje do drugih domačih del. Mlajši imajo prednost. Plača po dogovoru. — Franc Doblšek, mesarja in gostilna. Mozirje. 3535

URE POPRAVLJA
renovira — večletno jamstvo — Fran Korošec, urar. Ljubljana, Sv. Petra cesta 55/1, vhod Vidovdanska cesta št. 1.

+
Naša dobra sestra, svakinja in teta, gospodinja

Pavla Andres

poštna uradnica

je 20. t. m. preminula.
K večnemu počitku je položimo v torek ob 15. uri. Blag ji spomin!

Novo mesto, 20. decembra 1931.

ZALUJOČI OSTALI.

Nov poklic

za dame in gospode z ureditvijo strojnega pletenja doma. Zamčen zaslužek okoli Din 1500 na mesec, ker spleteno blago pravičnem, plačamo od kodnino za pletenje in dobavljamo prejo za predelovanje. Pišite po brezplačne prospekte še danes na: Domača pletarska industrija št. 12, Josip Kalis, Maribor, Trubarjeva 2.

FRANCOSKI, NEMSKI,
angleški, češki, vsi domači ter inozemski dnevniki, ilustrirani tehniki pri Hinko Saksu v Mariboru. — Podružnica »Slovenskega Naroda« in »Službenega lista«. 116/L

CVICEK
kvalitetno prima in najcenejši v Ljubljani iz Malečkoga vrha poleg Gadove peči toči gostilna Tomšič, Sentjakobski trg. Liter Din 12.—. 3545

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogachnik Bobarčeva

BUKOVA DRVA
TRBOVELJSKI
PREMOG
pri tl.
„KURIVO“
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33
(na Balkanu)
Telefon 34—34

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 15

prilporeča svojo zalogo v solnčnikov ter sprehajalnih palic Popravila se izvršujejo točno in solidno